Ooit was Gouda één van de belangrijkste steden van Holland, tegenwoordig lijkt het een levend schilderij uit de Gouden Eeuw. **Rob van den Dobbelsteen** wandelde in een prachtige stad en fietste daarna door een krans van groen.

WANDELEN in een schilderij

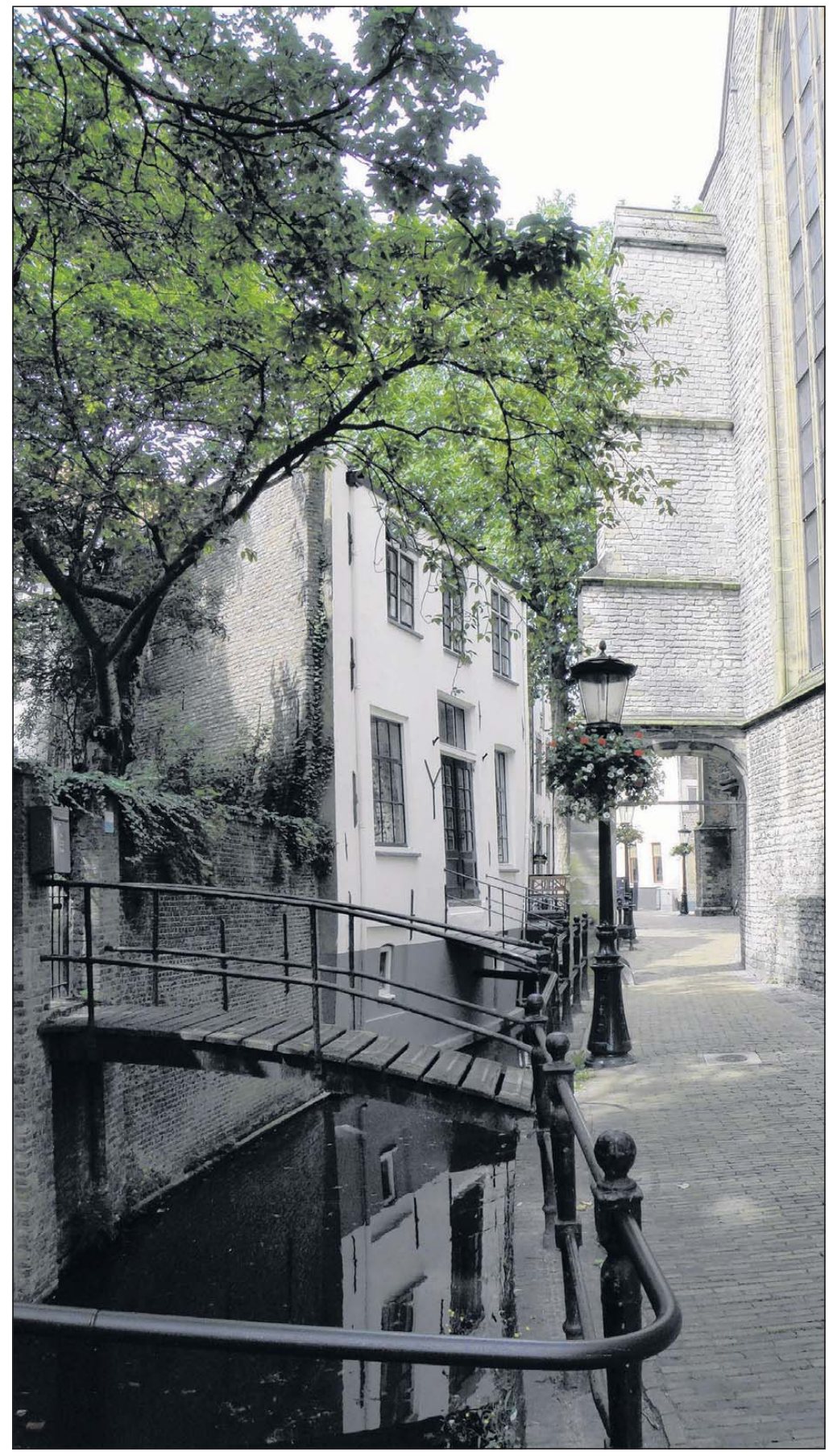

Gouda op z'n mooist: het piepkleine straatje Achter de kerk. foto's **Rob van den Dobbelsteen**

Het icoon van Gouda is dat merkwaardige, midden op de Markt staande stadhuis. Torentjes, bordessen, stenen beeldjes, fris geverfde rood-witte luikjes en een poppen- en klokkenspel dat twee minuten over het hele en het halve uur het gebouw verandert in een stenen draaiorgel. Altijd staat hier iemand te filmen of te fotograferen. Dat komt waarschijnlijk door het poppenhuis-syndroom, zoals schrijver Rudy Kousbroek het noemde. Zo vertederend allemaal. Soms gaat er zelfs een deurtje open of dicht.
Sommige pleinen steek je in één minuut over. Maar welke stad heeft een mooier hart dan Gouda? De Markt boeit de toevallige passant vanaf het moment dat hij het betreedt. Dit is gestolde geschiedenis. Hier praalt tegenover het stadhuis de stoere, door Pieter Post ontworpen Waag. En daar lonkt de ruim vier eeuwen oude herberg De Zalm. Daar hangt, aan het stadhuis, de 'kaak' waarop in vroeger tijden kleine criminelen werden tentoongesteld. En hoog boven de rooie pannendaken bolt het reusachtige schip van de Sint-Janskerk.
Ga nooit op donderdag naar Gouda, dan is het kaasmarkt en dat betekent gesleep met kazen en de onvermijdelijke kraampjes met daarachter blauwgekielde namaakboeren, houten lokeendsnijders en eierwarmerhaaksters.
Het echte, oude Gouda is er voor een stille ochtend. Als de huizen langs de Hoge Gouwe zich spiegelen in het doodstille water en de wandelaar zijn voetstappen echoënd door de Patersteeg hoort stuiteren. Zomaar een rondje door het hart van de stad is genieten. Langs de molen 't Slot, de Havensluis,

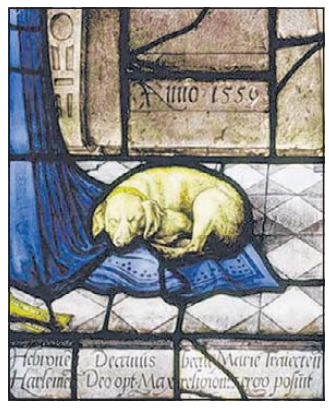

Detail van het glas-in-loodraam De Schenker.

Swanenburghs Hofje, het Weeshuis, het Willem Vroesenplein en Achter de Kerk natuurlijk, dat beeldschone straatje met onder meer het Lazaruspoortje, het Catherina Gasthuis en natuurlijk de machtige St. Janskerk waar de fameuze 'Goudse Glazen' al eeuwenlang bezoekers in vuur en vlam zetten.
De St. Janskerk is met zijn lengte van 123 meter het langste godshuis van Nederland. Aanvankelijk wilden de trotse poorters van het middeleeuwse Gouda een kathedraal bouwen met torens die tot in de hemel zouden reiken. De hoogste kerk van Holland moest het worden. Tot meerdere eer en glorie van God én Gouda. In die volgorde, dat spreekt. Toen 'ontzagwekkend hoog' vanwege de slappe grond onmogelijk bleek, werd het 'ontzagwekkend lang'.
Zijn huidige vorm kreeg de naar Gouda's schutspatroon Johannes de Doper gewijde kerk na de grote stadsbrand van 1552. De 'Goudse Glazen', zoals de glas-in-loodramen worden genoemd, stammen ook uit die tijd. Zeventig zijn het er en de meeste werden gecomponeerd door Dirck en Wouter Crabeth. Borduren met glas, spelen met licht en kleur; de broers waren er zo vaardig in dat hun namen al in de Gouden Eeuw door Europa gonsden. Van heinde en verre reisde men naar Gouda om het 'wonder in glas' te zien. En die stroom bewonderaars is nooit meer opgehouden. Tot heil en zegen ook van het MuseumgoudA tegenover de kerk. Als het bij de één regent, druppelt het bij de ander. De schrijfwijze van MuseumgoudA doet het ergste vermoeden, maar negeer voor even het oprispende maagzuur. Al is het alleen maar om 'Doodsbed van een kind' te zien, het prachtige schilderijtje van Bartholomeus van der Helst dat hier hangt. De in sombere tinten geborstelde schilderijen uit de door Vincent van Gogh zo bewonderde Barbizonschool en de kostelijke verzamelingen Goudse pijpen en plateel krijg je er voor één en hetzelfde entreekaartje bij.
En de Goudse kaas? Die *world famous Goeda* wordt helemaal niet in de stad zelf gemaakt. Daarvoor moet je naar buiten. Naar het Groene Hart, dat land van water, polders, molens, knotwilgen en zelfkazende boeren. Dit is de uitgelezen vluchtstrook voor als het in Gouda een beetje te druk wordt. Mensen die beweren dat de Buurtweg van Haastrecht via Hekendorp naar Oudewater de mooiste route is binnen de ruit Gouda-Schoonhoven-IJsselstein-Woerden hebben gelijk. Mensen die beweren dat die kwalificatie toekomt aan de Lange Linschoten of anders wel het weggetje langs de 'stille kant' van de met bloemig groen afgezette Vlist hebben ook gelijk.
Verrukkelijke fietstochten zijn hier te maken in een landschap dat lijkt op tot leven gewekte schoolplaten van Cornelis Jetses. Vanaf Gouda dwars door de Reeuwijkse plassen naar Hekendorp en dan via Oudewater, Polsbroekerdam, Cabauw, Schoonhoven de Vlist en Haastrecht weer terug naar Gouda. Trillende vergezichten. Zó mooi. Nergens is het Groene Hart van Holland groener.

Fietsparadijs het Groene Hart.

Meer informatie:
VVV Gouda, Lange Tiendeweg 29-31, telefoon 0900-4683288. Of kijk op www.vvvgouda.nl
St. Janskerk, Achter de Kerk, tel. 0182-512684. www.sintjan.com
MuseumgoudA, Catharina Gasthuis, Achter de Kerk 14, tel. 0182-331000. www.museumgouda.nl